Ügyiratszám: 2673/K/2009-3.

Tisztelt Hivatalvezető Úr!

Beadványát, melyben két időszerű adatvédelmi tárgyú kérdésben állásfoglalásomat kéri, köszönettel kézhez vettem. Megfogalmazott kérdéseire válaszolva az alábbiakban foglalok állást:

1. A Rendőrség rendőri jelzéssel ellátott szolgálati gépjárműveiben elhelyezett kamerák mely jogszabályi felhatalmazás alapján és milyen feltételek mellett üzemeltethetők?

Mindenekelőtt szükségesnek tartom annak vizsgálatát, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 42. és 42/A. §-a a kép- és hangrögzítő berendezések alkalmazása kapcsán milyen nevesített, a személyes adatok védelmét szolgáló követelményeket támaszt az adatkezelővel szemben. A két említett paragrafus külön szabályozza a kamerák alkalmazásának három különböző esetét, az intézkedéssel érintett személyről, környezetéről készülő felvételeket, a közterületen elhelyezett közbiztonsági célokat szolgáló rögzített kamerás megfigyelést, valamint a határátkelőhelyek ellenőrzését szolgáló felvételkészítést. A három szabályozott adatkezelés kapcsán az adatvédelmi követelményeket indokoltnak tartom egységesen kezelni. Ilyen módon a következő garanciális követelményeket vehetjük számba: a szükségesség követelményét; a célhoz kötött adatkezelés alapelvét; azt a követelményt, hogy az érintett számára mindig nyilvánvaló legyen, hogy róla, illetve környezetében kép- és hangfelvétel készítése zajlik; a felvétellel érintett személyek jogának vagy jogos érdekének védelmét; az adatkezelés feltételei mindenki számára nyilvánvalóak legyenek.

Álláspontom szerint abban az esetben, ha a fenti követelmények teljesülnek, a rendőrség szolgálati gépjárműveiben elhelyezett kép- és hangfelvevő eszközök alkalmazásának adatvédelmi jogi akadálya nincsen. A szolgálati járművek rendőrségi feladatok ellátásában betöltött szerepéből adódóan az adatkezelés jogalapjának a 42. § (1) bekezdésében meghatározott szabályokat tekinthetjük. A szóban forgó bekezdés – ahogyan arra beadványában Ön is utal – valóban értelmezésre szorul, hiszen amíg a „rendőri intézkedések" körébe tartozó intézkedések az Rtv.-ben jól definiáltak, addig a szolgálati feladat az Rtv.-ben pontosan körül nem határolt kategória. Abban a kérdésben, hogy az adott helyzetben a kamerás rögzítés indokolt-e, az Rtv. 42. § (1) bekezdése bizonyos mérlegelési lehetőséget hagyott az adatkezelést ténylegesen megvalósító rendőr számára. Álláspontom szerint a törvényben rögzített korlátok közötti mérlegelési lehetőségtől nem volna indokolt megfosztani az eljáró rendőröket, és üdvözlöm azt a törekvést, amely az adatkezelés részletszabályainak belső rendelkezésekben való rögzítésére irányul.

A 42. § (1) bekezdését vizsgálva megállapítható, hogy a szabály nem ad felhatalmazást általános, térben és időben korlátlan kép- és hangrögzítésre. Álláspontom szerint a rendőrség szolgálati gépjárműveiben elhelyezett kép- és hangrögzítő eszközök használata akkor jogszerű, ha a felvétel készítésére akkor kerül sor, ha az eljáró rendőrök megítélése szerint az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, az intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról készített felvétel szükséges lehet a rendőrség feladatai ellátása során. Az általam helyesnek tartott értelmezés szerint azonban a közterületi járőrszolgálat, mint ellátott szolgálati feladat az Rtv. vizsgált szabályai alapján nem ad felhatalmazást a szolgálati gépjárművek fedélzetén üzemeltetett kép- és hangrögzítő eszközök folyamatos működtetésére. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényben (a továbbiakban: Avtv.) meghatározott célhoz kötöttség elve szerint *„személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet"*. Továbbá *„csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig*" (5. § (1) és (2) bekezdés). A fentiek alapján elmondható, hogy az adatkezelés akkor felel meg a célhoz kötöttség és a szükségesség elvének, ha a képfelvételek rögzítése csak az intézkedés befejezéséig tart. Ezért javaslom, hogy a kamerák üzemeltetésének szabályait ennek megfelelően határozzák meg.

A fenti követelmények érvényesülése szükségessé teszi, hogy a fedélzeten olyan eszközt helyezzenek el, amely az eljáró rendőrök számára lehetővé teszi a kép- és hangrögzítő berendezések ki- és bekapcsolását, így az eljáró rendőrök az előzetes utasításoknak és a belső szabályozásnak megfelelően tudják használni a kép- és hangrögzítő eszközöket.

A részletezett követelményeken túl, ahogyan arra Ön is utalt, szükségesnek tartom a rendőrség hivatalos honlapján a közérdekű adatok között annak feltüntetését is, hogy a rendőrség kamerával ellátott szolgálati járműveket is használ, illetőleg azt, hogy ezeket a polgárok milyen módon ismerhetik fel.

2. Az Rtv. 42. § (7) bekezdésében meghatározott, a rögzített felvételek törlési határidejére vonatkozó előírások értelmezhetőek-e úgy, hogy azok lejárta előtt a felvételeket törölni lehessen, amennyiben azok tárolására a rendőrség feladatainak ellátásához nincsen szüksége? A meghatározott törlési határidők az adott időszakra nézve értelmezhetőek-e tárolási kötelezettségként arra való tekintettel, hogy az érintettek jogaik gyakorlását ne akadályozzák?

Amint beadványában felhívta rá a figyelmet, az Rtv. tárgyalt szakaszának szóhasználata a 2008. január 1-jén hatályba lépett szövegben módosult. Álláspontom szerint az alkalmazott kifejezések tudatos kodifikációs munka eredményeként módosultak. A magyar adatvédelmi jog szabályozási logikájából adódóan az adatkezelés minden lényeges körülményét törvényi szinten kell szabályozni. Az Avtv. 3. § (3) bekezdése szerint „[k]ötelező adatkezelés esetén az adatkezelés célját és feltételeit, a kezelendő adatok körét és megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény vagy önkormányzati rendelet határozza meg”. Ez a szabály a jogalkotóra azt a feladatot rója, hogy adott esetben néhány bekezdésen belül rendelkezzen olyan adatkezelései szabályokról, amelyek minden szereplő jogait, érdekeit figyelembe veszi és kifejezésre juttatja.

A vizsgált rendelkezések mind a három adatkezelési kategória tekintetében úgy fogalmaznak, hogy a „…rögzített felvételt a rögzítést követő […] nap elteltével törölni kell” (Rtv. 42. § (7) bekezdés). Álláspontom szerint a rendőrség jogszerűen jár el akkor, amikor a rögzített felvételeket nem törli a törvényben meghatározott határidő letelte előtt, hanem az érintetteknek lehetőséget ad jogaik gyakorlására a lehetséges leghosszabb tárolási időn belül, hiszen a személyes adatok tárolása ezt a célt is szolgálja. Amennyiben a rendőrség ezt az eljárást következetesen alkalmazza adatkezelése során, úgy az érintetteknek helyzetét is kiszámíthatóbbá teszi, hiszen számíthatnak arra, hogy jogaik gyakorlása nem pusztán a rendőrség munkavégzéséhez igazodik, hanem a felvétel a törvényi határidőkön belül akkor is rendelkezésre áll, ha adott esetben a rendőrség már saját feladataihoz nem tartja azt szükségesnek. A rendőrség ilyen módon adatkezelőként érvényre juttatja minden olyan szereplő jogát és érdekét, akinek, illetve amelynek jogait és érdekeit a jogalkotó figyelembe vette.

Tisztelt Hivatalvezető Úr!

Örömmel vettem, hogy a fenti kérdésekben Hivatalomhoz fordult, és ilyen módon lehetőségem nyílt arra, hogy a belső szabályozások megalkotása előtt fontos adatvédelmi kérdésekben állást foglaljak. Bízom benne, hogy állásfoglalásom segítséget nyújt munkájukhoz. Amennyiben a szabályozás kialakítása során további kérdések merülnek fel, úgy konzultáció céljából a továbbiakban is készséggel rendelkezésükre állok.

Budapest, 2009. november 24.

Üdvözlettel

Dr. Jóri András